

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA DI SẢN VĂN HÓA

*****

NGUYỄN THỊ YẾN

CÔNG TÁC BẢO QUẢN TÀI LIỆU PHIM ẢNH TẠI KHO
BẢO TÀNG PHÒNG KHÔNG - KHÔNG QUÂN

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP
NGÀNH BẢO TÀNG HỌC

Người hướng dẫn: TH.S HOÀNG THANH MAI

HÀ NỘI – 2012

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1.Lí do chọn đề tài.....	1
2.Mục đích nghiên cứu.....	2
3.Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4.Phương pháp nghiên cứu.....	3
5.Bố cục khóa luận.....	4
CHƯƠNG 1: BẢO TÀNG PHÒNG KHÔNG - KHÔNG QUÂN VỚI CÔNG TÁC BẢO QUẢN TÀI LIỆU HIỆN VẬT	4
<i>1.1 Khái quát về Bảo tàng Phòng không - Không quân .....</i>	<i>4</i>
1.1.1 Quá trình hình thành Bảo tàng Phòng không.....	4
1.1.2 Quá trình hình thành Bảo tàng Không quân.....	5
1.1.3 Quá trình hình thành và phát triển của Bảo tàng Phòng không – Không quân	5
<i>1.2 Đặc trưng và chức năng của bảo tàng Phòng không-Không quân .....</i>	<i>7</i>
1.2.1 Đặc trưng của bảo tàng Phòng không – Không quân.....	7
1.2.2 Chức năng của Bảo tàng Phòng không – Không quân.	8
<i>1.3 Các hoạt động nghiệp vụ của bảo tàng Phòng không-Không quân... 10</i>	
<i>1.4 Công tác bảo quản tài liệu hiện vật tại kho của Bảo tàng Phòng không – Không quân .....</i>	<i>12</i>
1.4.1 Khái niệm kho hiện vật bảo tàng.....	12
1.4.2 Khái quát hệ thống kho hiện vật Bảo tàng Phòng không – Không quân	13
<i>1.5 Công tác quản lý tài liệu hiện vật tại kho Bảo tàng Phòng không – Không quân. ....</i>	<i>17</i>
CHƯƠNG 2 THỰC TRẠNG CÔNG TÁC BẢO QUẢN TÀI LIỆU PHIM ẢNH TẠI KHO BẢO TÀNG PHÒNG KHÔNG – KHÔNG QUÂN.....	22
<i>2.1 Tầm quan trọng của tài liệu phim ảnh với hoạt động của bảo tàng Phòng không – Không quân.....</i>	<i>22</i>
2.1.1 Khái niệm tài liệu phim ảnh	22

2.1.2	Tầm quan trọng của công tác bảo quản tài liệu phim ảnh tại bảo tàng Phòng không – Không quân.....	23
2.2	<i>Thực trạng công tác bảo quản tài liệu phim ảnh tại kho Bảo tàng Phòng không – Không quân.....</i>	26
2.2.1	Khái quát kho bảo quản tài liệu phim ảnh của Bảo tàng Phòng không – Không quân.....	26
2.2.2	Phân loại tài liệu phim ảnh tại kho Bảo tàng Phòng không – Không quân.....	29
2.2.3	Cấu tạo của tài liệu phim ảnh.....	31
2.2.4	Những nguyên nhân chủ yếu gây hư hỏng tài liệu phim ảnh và một số biểu hiện.....	36
2.2.5	Thực trạng công tác bảo quản tài liệu phim ảnh tại kho Bảo tàng Phòng không –Không quân.....	43
CHƯƠNG 3 MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG CÔNG TÁC BẢO QUẢN TÀI LIỆU PHIM ẢNH TẠI KHO BẢO TÀNG PHÒNG KHÔNG – KHÔNG QUÂN		58
3.1	<i>Đánh giá chung về công tác bảo quản tài liệu phim ảnh tại kho bảo tàng Phòng không – Không quân .....</i>	58
3.1.1	Ưu điểm.....	58
3.1.2	Những tồn tại.....	63
3.2	<i>Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả của công tác bảo quản tài liệu phim ảnh tại kho cơ sở Bảo tàng phòng không - không quân.....</i>	67
3.2.1	Hệ thống nhà kho và trang thiết bị bảo quản	67
3.2.2	Giải pháp nghiệp vụ bảo quản.....	70
3.2.3	Bổ sung nội dung chú thích ảnh.....	72
3.2.4	Ứng dụng công nghệ thông tin vào công tác quản lí và khai thác thông tin tài liệu phim ảnh	72
3.2.5	Quản lí chặt chẽ hơn nữa xuất nhập tài liệu phim ảnh.....	73
3.2.6	Đầu tư tài chính cho công tác bảo quản tài liệu phim ảnh	73

3.2.7 Xây dựng kế hoạch bồi dưỡng kiến thức chuyên sâu cho cán bộ phụ trách kho phim ảnh.....	74
--	----

KẾT LUẬN

TÀI LIỆU THAM KHẢO

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Một trong những loại hình hiện vật có vai trò quan trọng trong hoạt động của bảo tàng là tài liệu phim ảnh. Lịch sử nhiếp ảnh thế giới ghi nhận năm 1839 là năm chính thức ra đời của bộ môn này với sự phát minh ra kỹ thuật chụp ảnh của I.Daguerre. Chỉ sau 30 năm sau sự phát minh đó, năm Ất Sửu (1865) ở Việt Nam đã ra đời hiệu ảnh “Cảm hiếu đường” của cụ Đặng Huy Trứ ở Thừa Thiên Huế. Đến nay nền nhiếp ảnh Việt Nam có lịch sử gần 140 năm. Những tác phẩm của nền nhiếp ảnh Việt Nam không chỉ là những phương tiện dùng để tái hiện hình người và cảnh mà có vai trò quan trọng thể hiện những sự kiện hiện tượng xảy ra trong lịch sử tự nhiên và xã hội.

Phim ảnh phản ánh những cái có thực trước ống kính, được coi là bằng chứng cho thấy rõ đối tượng, một sự kiện hiện tượng nào đó đã tồn tại và hiện diện vào thời điểm ống kính thu nhận được. Vì vậy, nguồn thông tin mà tài liệu phim ảnh chứa đựng đem lại một sự tin cậy rất cao. Khi những sự kiện lịch sử được đưa vào ống kính thì sau đó ở bất cứ thời điểm nào dù là một ngày, một tháng, một năm hay mãi mãi về sau người xem cũng như được trực tiếp chứng kiến diễn biến của sự kiện. Theo thời gian hình ảnh của những sự kiện đó vẫn tồn tại. Đó là những chứng cứ lịch sử không thể chối cãi, là những giá trị, những thành tựu mọi mặt cần được lưu giữ để truyền lại cho thế hệ mai sau. Trong các bảo tàng vai trò của tài liệu phim ảnh càng được nâng cao, vì mục đích của các bảo tàng ngoài việc phục vụ nghiên cứu cứu khoa học trực tiếp còn là việc trưng bày phục vụ cho việc học tập, tham quan của các tầng lớp nhân dân.

Năm 1980 trong công bố khuyến cáo về vấn đề lưu giữ và bảo tồn phim ảnh, UNESCO đã xác định: “*Tài liệu phim, ảnh là loại hình di sản đặc biệt quý giá không những của mỗi dân tộc mà của cả nhân loại, mỗi quốc gia cần*

phải đầu tư, tổ chức bảo tồn thật tốt cho các thế hệ mai sau. Vấn đề đặt ra là bảo tàng phải bảo quản tài liệu phim ảnh làm sao để kéo dài tuổi thọ của chúng giúp các thế hệ tiếp theo có thể sử dụng triệt để những giá trị to lớn mà bản thân tài liệu phim, ảnh chứa đựng¹”.

Bảo tàng Phòng không – Không quân là bảo tàng thuộc loại hình lịch sử quân sự, là nơi lưu giữ những tài liệu hiện vật gốc về lịch sử chiến đấu và trưởng thành của bộ đội phòng không – không quân, trong tổng số tài liệu hiện vật đang được bảo tàng lưu giữ tài liệu phim ảnh chiếm số lượng khá lớn vì vậy công tác bảo quản tài liệu phim ảnh để lưu lại cho các thế hệ mai sau luôn là vấn đề được bảo tàng quan tâm.

Là sinh viên chuyên ngành bảo tồn – bảo tàng, có điều kiện học tập, tìm hiểu về tầm quan trọng của tài liệu hiện vật trong các bảo tàng đặc biệt là tài liệu phim ảnh, vì vậy em đã chọn đề tài “Công tác bảo quản tài liệu phim ảnh tại kho bảo tàng Phòng không – Không quân” để làm khóa luận tốt nghiệp.

2. Mục đích nghiên cứu

- ✓ Giới thiệu khái quát về bảo tàng Phòng không – Không quân và hệ thống kho bảo tàng cùng những tài liệu, hiện vật quý giá đang được lưu giữ trong kho.
- ✓ Tìm hiểu về thực trạng công tác bảo quản tài liệu phim ảnh tại kho bảo tàng Phòng không – Không quân, đề xuất các giải pháp nhằm giải quyết các vấn đề cấp thiết trong công tác bảo quản tài liệu phim ảnh trong kho bảo tàng Phòng không – Không quân.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu: Công tác bảo quản tài liệu phim ảnh tại kho bảo tàng Phòng không – Không quân.

Phạm vi nghiên cứu:

⁽¹⁾. Phim ảnh và hoạt động bảo tồn phim – Báo cáo khoa học, Ngô Hiểu Chi

Về thời gian: Công tác bảo quản tài liệu phim ảnh tại kho bảo tàng Phòng không – Không quân từ khi thành lập đến nay.

Về không gian: Kho bảo quản tài liệu phim ảnh trong bảo tàng Phòng không – Không quân.

4. Phương pháp nghiên cứu

Cơ sở phương pháp luận: Chủ nghĩa Mác Lênin đó là quan điểm duy vật biện chứng và duy vật lịch sử.

Phương pháp nghiên cứu liên ngành: Lịch sử, Bảo tàng học, Kỹ thuật bảo quản phim ảnh.

Các phương pháp khác: Khảo sát, phân loại, thống kê, tổng hợp các nguồn số liệu... để giải quyết vấn đề của luận văn.

5. Bộ cục khóa luận

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo và phụ lục khóa luận gồm 3 chương:

Chương 1: Bảo tàng Phòng không – Không quân với công tác bảo quản tài liệu hiện vật.

Chương 2: Thực trạng công tác bảo quản tài liệu phim ảnh tại kho bảo tàng Phòng không – Không quân.

Chương 3: Một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng hiệu quả công tác bảo quản tài liệu phim ảnh tại kho bảo tàng Phòng không – Không quân.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. *Bách khoa thư Hà Nội*, Nhà xuất bản Từ điển bách khoa – 2000.
2. *Bộ đội phòng không – không quân Việt Nam*. Cục chính trị phòng không – không quân. Hà Nội 2001.
3. *Cơ sở bảo tàng học, tập 1,2,3*. Trường Đại học Văn hóa Hà Nội.
4. Cục bảo tồn Bảo tàng. *Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Bảo tàng với sự nghiệp Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa đất nước*. NXB Hà Nội 2000.
5. *Các bảo tàng quốc gia Việt Nam*. NXBVH – TT 1999.
6. Gary Edson và David Dean. *Cẩm nang bảo tàng*. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam - 2001.
7. Nguyễn Thị Huệ (2002). *Nghiên cứu nguồn sử liệu hiện vật bảo tàng*. Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia.
8. Lê Thị Thúy Hoàn (1995). *Công nghệ thông tin với việc quản lí, khai thác kho hiện vật bảo tàng*. Tạp chí VHNT số 6.
9. Phạm Mai Hùng (2002). *Công tác lưu trữ tài liệu phim - ảnh ở Bảo tàng Cách mạng Việt Nam- kỷ yếu hội thảo bảo tồn di sản văn hóa trên vật liệu phim ảnh- Thực trạng và giải pháp*.
10. *Kỷ yếu Hội thảo bảo tồn di sản văn hóa trên vật liệu phim ảnh - Thực trạng và giải pháp* (2002). Viện nghệ thuật và lưu trữ điện ảnh Việt Nam.
11. Phan Khanh (1992). *Bảo tàng – di tích – lễ hội*. Nhà xuất bản văn hóa thông tin.
12. Phan Khanh. *Bảo tàng “Hiện vật gốc trong sự phát triển xã hội hiện nay”*. Tạp chí văn hóa văn nghệ, số 5 – 1995.
13. Phan Khanh. *Bảo tàng và sự đổi mới bảo tàng*. Đổi mới các hoạt động bảo tàng Cách mạng Việt Nam. Hà Nội 1998
14. Phan Khanh. *Trung thực và độc đáo, đặc điểm số 1 của bảo tàng di tích*. Sự nghiệp bảo tàng những vấn đề cấp thiết (tập 2). Bảo tàng Cách mạng Việt Nam. Hà Nội – 1996.

15. *Lịch sử Nhiếp ảnh Việt Nam* (1993). Nhà xuất bản Văn hóa thông tin.
16. *Luật di sản văn hóa và Nghị định hướng dẫn thi hành - H*. Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia.2001
17. *Lịch sử quân đội nhân dân Việt Nam – (2 tập)*. Nhà xuất bản Quân đội nhân dân 1994.
18. *Lịch sử nghệ thuật chiến dịch Phòng không tháng 12/1972*. Quân chủng Phòng không. Nhà xuất bản Quân đội nhân dân. Hà Nội-1997.
19. Lê Thị Minh Lý. *Bảo tàng Việt Nam – thực trạng và những giải pháp chính nhằm kiện toàn hệ thống bảo tàng trong phạm vi cả nước*. Hà Nội 2006.
20. Tiến sỹ Hoàng Thị Nữ. *Kinh nghiệm bảo quản chất liệu phim ảnh ở bảo tàng Hồ Chí Minh*.
21. Nguyễn Văn Triều (1986). *Phim, ảnh và việc bảo quản*. Thông báo khoa học Bảo tàng Lịch sử Việt Nam.
22. Lâm Bình Tường (1964). *Kỹ thuật bảo quản và tu sửa*. Vụ Bảo tồn- Bảo tàng.
23. *Sự nghiệp bảo tàng những vấn đề cấp thiết tập 1, 2* (1996). Bảo tàng Cách mạng Việt Nam xuất bản.
24. Lê Thị Hồng Vân. *Kinh nghiệm công tác bảo quản hiện vật tại các bảo tàng lực lượng vũ trang*.
25. *Về lịch sử văn hóa và bảo tàng* (2004). Bảo tàng Cách mạng Việt Nam xuất bản.
26. Quân chủng Phòng không. *Bác Hồ với bộ đội Phòng Không*. Nhà xuất bản sự thật. Hà Nội – 1992.
27. *Lịch sử không quân nhân dân Việt Nam*. Quân chủng Không quân. Nhà xuất bản quân đội nhân dân. Hà Nội 1993.
28. *Kỉ sự Phòng không – Không quân (tập 3)*. Quân chủng PK –KQ .Nhà in quân chủng Phòng không –Không quân. Hà Nội 1982.

29. *Đổi mới nâng cao chất lượng hoạt động bảo tàng trong quân đội.* Viện bảo tàng quân đội. Nhà xuất bản quân đội nhân dân. Hà Nội 1998.
30. *Hoạt động bảo tàng trong sự nghiệp đổi mới đất nước.* (Cục di sản văn hóa - Bảo tàng cách mạng Việt Nam, Bảo tàng Lịch sử Việt Nam, Bảo tàng Hồ Chí Minh). Hà Nội tháng 10/2004.